

Projev prezidenta republiky při předání jmenovacích dekretů profesorům

21.6.2023 - Petr Pavel | Správa Pražského hradu

Vážený pane ministře, vážené rektorky a rektori, členové předsednictva, nově jmenované profesorky a profesori, dámy a pánové,

když jsem v minulosti sledoval záznamy z této slavnostní události, tak mně ve většině případů naplňovala pocity hrdosti, respektu a opravdu dlouhé kontinuity. Dnes je mi skutečně velkou ctí, že mohu spolu s vámi v této historické budově Karlovy univerzity osobně předat jmenovací dekrety novým profesorkám a profesorům.

Přebírání dekretů z rukou hlavy státu v prostorách naší nejstarší univerzity, přestože není úplně obvyklé v zemích našich evropských partnerů, považuji za potvrzení významu a důležitosti tohoto momentu. Udělení profesorského titulu je oceněním schopností těch, kteří se na cestě vědy a vysokoškolského vzdělávání dostali nejdále. Titul profesora se pojí s těmi nejvýznačnějšími a nejuznávanějšími osobnostmi jednotlivých oborů a zároveň je znakem respektu vašich kolegů z akademické sféry k vaší dosavadní práci.

Všichni jste prošli náročným procesem schvalování ve vědeckých či uměleckých radách vašich institucí a museli jste splnit mnoho náročných podmínek. Na základě vaší odbornosti, mezinárodního ohlasu vaší práce a dlouhodobých vědeckých i pedagogických výsledků jste byli navrženi na jmenování do nejvyšší pedagogické hodnosti. Narozdíl od některých jiných zemí je tento titul u nás doživotní. Jeho získáním jste dosáhli vrcholu akademické kariéry. To však neznamená, že s jeho dosažením má končit vaše snaha o další vědecké poznání a předávání vašich poznatků nastupujícím generacím. Právě naopak. S udělením tohoto titulu vám vzniká doživotní závazek a odpovědnost za rozvoj vědění budoucích vědců a vědkyň, akademiček a akademiků, ale i každého, který má zájem o své další vzdělávání.

Nyní přichází doba, kdy kromě práce na svém vlastním profesním rozvoji musíte myslet stále více na výzkumnou práci vašich doktorandů, růst vašich odborných asistentů a docentů. Budete odpovědni za vychovávání další generace, která se jednoho dne stane vašimi nástupci. Dnešní dynamická doba nás všechny dostává pod tlak a často dává prostor věnovat se jen některým typům problémů, často dílčím a zdaleka ne těm nejdůležitějším a komplexním. Tento tlak se nevyhýbá ani vědeckému a akademickému prostředí. Jsem si vědom, jaké nestabilitě někteří z vás čelí na svých pracovištích.

České veřejné vysoké školství je podle vynakládaného průměrného procenta HDP významně podfinancováno ve srovnání s průměrem zemí OECD. Obzvláště těžce tato situace dopadá na některé humanitní a sociálně-vědní obory. Osobně ale věřím, že přes obtížné podmínky, které někteří z vás objektivně mají, se stáváte profesory proto, že jste pro svou práci nadšeni a že v ní vidíte hluboký společenský smysl.

Byl bych rád, kdybyste vedle vzdělávání a vědy mysleli i na třetí roli univerzit, tedy na službu společnosti. Abyste využívali své vysoké expertízy i směrem ven z univerzity a aktivně ovlivňovali veřejnou diskusi, která se dnes často stává prostředím mýtů a polopravd. A naopak, považoval bych za promarněnou příležitost, kdybyste se v další etapě svojí kariéry zaměřili pouze a jenom na řešení vnitřních záležitostí akademického světa a rezignovali na snahu zvyšovat povědomí o celospolečenských otázkách i za hranicemi vašich institucí. Je důležité, aby ve veřejném prostoru

byly více slyšet odborné hlasy založené na vědeckém poznání. Zvláště v dnešní době, kdy je toto poznání vystaveno tlaku dezinformací a manipulací. Osobně mi velice záleží na tom, aby kvalita vzdělání a rozvoj vědy zůstaly naší celospolečenskou prioritou. Budu se opakovat, když řeknu, že kvalita vzdělávání, kterou nabízíme našim dětem a mladé generaci dnes, rozhodne o stavu naší společnosti v budoucnosti. Také proto se během svého prezidentského období budu zasazovat, aby vláda dodržela vlastní příslib, že jsou věda a vzdělání jednou z jejích hlavních priorit. A tím nemyslím pouze na papíře, ale ve skutečnosti.

Se znepokojením sleduji, že se ve státním rozpočtu dlouhodobě snižuje podíl výdajů na terciální vzdělávání. Také poslední návrh úsporných opatření počítá s tím, že školství a věda budou oblastí, kde se mají ušetřit další desítky miliard. Znamená to, že jdeme opačnou cestou než země, které často označujeme za náš vzor a inspiraci. Přál bych si, aby se česká věda a výzkum rychleji přibližovaly excelentní úrovni a také aby rostlo naše zapojení do ještě větší mezinárodní spolupráce. Uvědomuji si ale, že bez dostatečných zdrojů a také bez efektivních nástrojů měření kvality se mezinárodně konkurenceschopná excelentní věda dělat nedá.

Dámy a pánové,

podepsal jsem jmenovací dekret celkem 94 profesorkám a profesorům zastupujícím spektrum více než 70 různých oborů, od matematiky a mechaniky až k lékařství, hudebnímu umění, speciální pedagogice a mnoha dalším. Naději pro budoucnost ve vás spatřuji nejen vaše univerzity, vaši studenti, ale i já a naši občané.

Věřím, že každý z vás bude příspěvkem k tomu, aby české vysoké školy byly místem příležitostí, kde mohou talentovaní a kreativní lidé rozvíjet své schopnosti. Aby v českém vysokém školství vždy převládala kvalita nad kvantitou, inovativnost a originalita nad rutinou a kritičnost a myšlenková pluralita nad opatrností a konformitou. Abychom všichni, celá společnost, mohli těžit z výsledků vzdělávání a vědeckého poznání založeného na datech a faktech, nikoli na dojmech a emocích.

Děkuji.

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/verejna-vystoupeni-a-rozhovory/projev-pr-ezidenta-republiky-pri-predani-jmenovacich-dekretu-profesorum-17199>